

BESZÁMOLÓ ÚTIJELENTÉS

Kiküldő szerv: Országos Széchényi Könyvtár
Főhatóság: Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

Kiküldött:

Gazdag Tiborné csoportvezető
a Magyar ISSN Nemzeti Központ igazgatója
Országos Széchényi Könyvtár

Költségek fedezése: rendező fél (szállás) és OSZK (útiköltség, napidíj)

A kiküldetés helye:

Zágráb, Horvátország

A kiküldetés ideje:

2001. április 18-21.

Szállás címe: Hotel International

Miramarska 24, 10000 Zagreb

Tel.: +385 1 610-88-00

Fax: +385 1 615-94-59

A kiküldetés célja:

részvétel nemzetközi rendezvényen

**Elektronikus időszaki kiadványok a könyvtárakban
nemzetközi műhelytalálkozó
(E-Serials in Libraries International Workshop)
2001. április 18-21.**

Helye:

Nacionalna i sveučilišna knjižnica

(National and University Library)

Ul. Hrvatske bratske zajednice b.b. p.p. 550, 10000 Zagreb

Rendező fél:

Nacionalna i sveučilišna knjižnica (National and University Library, Zagreb)

University Library Bratislava

ISSN Nemzetközi Központ

Támogató:

Austrian Institute for Eastern and Southeastern Europe

A rendezvény nyelve: angol

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Az elektronikus időszak kiadványok azonosításával, feldolgozásával és könyvtári kezelésével foglalkozó nemzetközi műhely-találkozóra 2001 április 19-20-án került sor a zágrábi Nemzeti és Egyetemi Könyvtárban. A rendezvény szervezési teendőit két intézmény vállalta magára: a Pozsonyi Egyetemi Könyvtár és a zágrábi Nemzeti és Egyetemi Könyvtár. A rendezvényt támogatta a bécsi székhelyű Ausztriai Dél- és Kelet-európai Intézet Informatikai Bizottsága. A bizottságot 1997-ben alapította az Osztrák Szövetségi Tudományos és Közlekedésügyi Minisztérium azzal a céllal, hogy támogassa a nemzetközi együttműködést és a tapasztalatok cseréjét az EU és a közép-kelet-európai országok között.

E misszióknak megfelelően, a műhelyrendezvény programján az elektronikus időszak kiadványokkal kapcsolatos, olyan aktuális módszertani kérdések szerepeltek, mint a definíciók, az azonosítás, a szabványosítás és szabványharmonizáció, továbbá alapvető szervezési problémák, mint a gyarapítás, szelekció, konzorcium és licence-kérdések, valamint egyéb gyakorlati tapasztalatok a források képi és tartalmi kialakítása, archiválása és szolgáltatása terén. A témákról meghívott szakértők tartottak előadásokat. Az előadók több országból, Ausztriából, Csehországból, az Egyesült Királyságból, Franciaországból, Finnországból, és Horvátországból érkeztek. A közép-kelet-európai országok jelenlévő képviselői az elektronikus időszak kiadványok azonosításáért és/vagy bibliográfiai számbavételéért felelős könyvtári részlegekből érkeztek, illetve bármely más, e hordozóval és dokumentum típussal foglalkozó, könyvtári szolgáltató vagy speciális szervezeti egységekből, pl. gyarapítási, tájékoztató, archiválási, számítástechnikai vagy akár kiadói területről.

A vendéglátó intézmény, a zágrábi Nemzeti és Egyetemi Könyvtár részéről Marina Mihalič igazgatóhelyettes nyitotta meg a rendezvényt, a támogató ausztriai Informatikai Bizottság nevében pedig Alois Androvič, a Pozsonyi Egyetemi Könyvtár főigazgató helyettese köszöntötte a résztvevőket. Alois Androvič bevezetőjében vázolta a találkozó szervezésének körülményeit, háttérét és célkitűzéseit, rámutatva az elektronikus kiadványelőállítás és a felhasználók közt hiányzó láncszemekre és az ISSN hálózat által felvállalt erőfeszítésekre és kezdeményezésekre e hiányok pótlásában.

Françoise Pellé, a párizsi ISSN Nemzetközi Központ igazgatója, bevezető előadásában a nemzetközi méretekben folyó módszertani és szabványosítási munkálatokról szólva az elektronikus folyóiratok azonosítása és kezelése terén végbement változásokat és fejleményeket ismertette. Az ISSN Nemzetközi Központ harmonizációs törekvései is közrejátszottak az "időszakiság" fogalmának történelmi változásában, technológiai fejlesztései pedig – az ISSN-URN projekt, az ISSN Online – irányadó, elfogadott alkalmazásokká váltak.

A további előadók közül Marina Mihalič (Nemzeti és Egyetemi Könyvtár, Zágráb) az elektronikus folyóiratok növekvő nyomása által generált könyvtári szervezeti, pénzügyi és technológiai jellegű kihívásokat elemezte.

Petra Penkavová (prágai Nemzeti Könyvtár) *"Az elektronikus folyóiratok feldolgozásának módszertana"* címet viselő előadásában az Interneten található források dokumentumtipológiai kérdéseiről értekezett.

A horvát munkacsoport, melyet Sofija Klarin, Sonja Pigac és Damir Pavelic, a zágrábi Nemzeti és Egyetemi Könyvtár munkatársai, valamint Jasenka Zajec, a horvát ISSN Nemzeti Központ vezetője alkottak, egy felmérés eredményét mutatták be, amely a hazai elektronikus időszaki kiadványok és kiadók jellemzőinek feltérképezését tűzte ki célul, és vizsgálta a metaadatok felhasználásának lehetőségét az elektronikus folyóiratok feldolgozási folyamatában.

Sinmarja Ojonen (Helsinki Egyetemi és Nemzeti Könyvtár) *"A finn online időszaki kiadványok és a finn Nemzeti Könyvtár : jelenlegi gyakorlat és jövőbeli tervek"* címmel készült előadásával, melyben részletesen ismertette a náluk alkalmazott feldolgozási kritériumokat és módszereket, és kitért a már befejezett, illetve jelenleg is futó finnországi könyvtári projektekre is.

Paul Cunnea (Napier Egyetem, Edinburgh) az elektronikus források (időszaki kiadványok) katalogizálása közben tapasztalt módszertani és gyakorlati problémákat vette sorra a MARC rekordszerkezet felépítését követve.

Helmut Hartman (Karl-Franzens Egyetemi Könyvtár, Graz) az elektronikus időszaki kiadványok kezelésének elveit foglalta össze, érzékeltetve a velük összefüggő könyvtári feladatok komplexitását is előadásában: *"Az elektronikus folyóirat-gyűjtemény menedzsment kérdései az egyetemi könyvtárban"*. Az előadó kitért a sikeres regensburgi *"E-folyóiratok központi katalógusa"* projekt bemutatására is.

Marco Koettstorfer, a linzi egyetem munkatársa három osztrák digitalizálási projektről számolt be, a *DIEPER*, az *Alo* és a *Meta-e* projektekről. Előadása híven tükrözte a digitalizált időszaki kiadványok katalogizálásakor és azonosításakor felvetődő nézetkülönbségeket. Élénk vita alakult ki előadása után a hallgatóság körében arról, vajon a digitalizálási projektek által "reprodukált", távoli hozzáféréssel elérhető kiadványok önálló, új azonosítóval vagy az eredeti ISSN felhasználásával kerüljenek leírásra.

A fent felsorolt előadások mellett a találkozón résztvevő közép- és kelet-európai országok képviselői beszámoltak az elektronikus forrásokkal kapcsolatos, hazájukban zajló fejleményekről és a kialakult kezelési gyakorlatokról. Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Csehország, Horvátország, Lengyelország, Litvánia, Magyarország, Szlovákia és Szlovénia képviselői az előzetesen kitöltött kérdőívben érintett témakörök mentén állították össze mondanivalójukat. Az összefoglalók tájékoztatást adtak az elektronikus hordozókon terjesztett kiadványok megjelentetésével, beszolgáltatásával kapcsolatos jogi szabályozásokról, e kiadványok nyilvántartásáról, bibliográfiai azonosításukról és feldolgozásukról, könyvtári beszerzésükről, az állománygyarapítás szempontjai szerinti szelekciójukról, a velük kapcsolatos felhasználói jogok rendezéséről és gyakorlásáról, archiválásukról és szolgáltatásukról a könyvtár használói felé.

Az elhangzott előadásokat és a nemzeti beszámolókat rövidített, szerkesztett formában közli az IFLA Időszaki Kiadványok Szekció hírlevelének 39. (June 2001) száma, amely a következő URL-en olvasható: <http://www.ifla.org/VII/s16/pubs/no39.pdf>. Az előadásokhoz tartozó diaképek és a nemzeti képviselők által kitöltött kérdőívek PDF formátumban megtekinthetők a zágrábi Nemzeti és Egyetemi Könyvtár honlapján, <http://www.nsk.hr/dogadjanja/skupovi/eserials.html> hozzáféréssel.